

A) Meglátások Magyarország II. világháborús részvételének tanításához

- 1. Didaktikai kérdések a II. világháború tanításánál
- 2. Szakmai nehézségek a II. világháború tanításában
- 3. Etikai és szakmai dilemmák a tanításban
- 4. Kerettantervi, érettségikövetelmények, érettségifeladatok
- **B) Pedagógiai módszerek**

1. Didaktikai kérdések a II. világháború tanításánál

- Hány tanórát tervezzen a tanár?
- Magyar és egyetemes történetet egyszerre vagy egymás után tanítsunk?
- Emelt szintűre, csak középszintre vagy az osztályt egységesen készíti fel?
- Helytörténeti vonatkozások bemutatásai szerepeljenek-e?
- Mikrotörténet/családtörténet része az óráknak?
- Mennyi tényanyagot/adatot tanít?

- A holokausztot a 2. világháború epizódjaként tanítja vagy külön órá(ka)t szentel a kérdésnek?
- Milyen módszerrel történjen a diákok tudásának ellenőrzése?

2. Szakmai nehézségek a II. világháború tanításában

- **Korszakhatár megállapítása**
- *1938 Münchentől – az atombombáig*
- *„Mo. német szövetségben” lecke 1919–1939 fejezetben, majd a háború, Jalta és Potsdam a megosztott Európa anyagrészhez kerül*
- *1939. III. (Prága) – 1945. IX. 2.*
- **Szakirodalmi ellentétek, bizonytalanságok kezelése**
- *Kassai bombázás*
- *Don-kanyari katasztrófa áldozatainak száma*

A 200 ezer fős 2. magyar hadsereg pusztulása

- A 2. hadsereg élelmezési létszáma 1943. I. 1-jén 194 334 fő volt, míg III. 1-jén 100 818 fő, a hiány 93 516 fő. Kórházvonaton 28 044 főt szállítottak haza, 28 ezer fő fogságba esett, a véres veszteség 41 792 fő. A 25 ezer fő a zsidó munkaszolgálatosok vesztesége, akik közül 15 ezer fő elesett (Diószegi).*
- Az áldozatok száma ismeretlen, egyes adatok 93 500 főről szólnak, más adatok szerint 120 ezer, illetve 147 971 honvéd és munkaszolgálatos halt hősi halált, sebesült meg, illetve esett fogságba.*

3. Etikai és szakmai dilemmák a tanításban

- Aktuálpolitikai viták kezelése
- Értékalapon de semlegesen?
- Milyen osztályzatot adjon a tanár, ha a diák a tényanyagot jól tudja, de fasisztoid következtetéseket von le belőle?
- *Árpád-sávós zászló*
- *Felszabadítás vagy megszállás*
- *Szoborállítás*
- *Telekinek*
- *Turul-szobrok*

4. Kerettantervi, érettségikövetelmények, érettségifeladatok

- Fogalmak
  - *Nyilasmozgalom, zsidótörvények, fegyveres semlegesség, hadigazdaság, „hintapolitika”, „kiugrás”, gettó, deportálás, munkaszolgálat, hadifogság*
  - *Voronyezs, Donkanyar*
- Topográfia

Kerettanterv

- Személyek
- Évszámok
- Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Bárdossy László, Kállay Miklós, Dálnoki Miklós Béla
- 1938. XI. 2., 1939. III.15., 1940. VIII. 30., 1941. VI. 6., 1943. január, 1944. III.19., X.15., XII. 21., 1945.április

Érettségikövetelmények és a konkrét feladatok száma

- **KÖZÉPSZINT**

- 1TF, 4 EF

Magyarország háborúba lépése és részvétele a Szovjetunió elleni háborúba

- 1TF, 2EF Mo. német megszállása és a nyilas hatalomátvétel

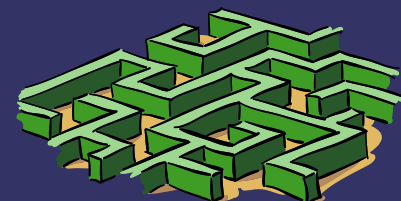
- **EMELT SZINT**

- 3TF, 1EF A területi revízió lépései
- 1 EF Kállay Miklós miniszterelnöksége
- 1TF, 1EF Háborúellenes törekvések (pl. Magyar Történelmi Emlékbizottság, szárszói találkozó)

- 3TF 2EF A holokauszt Mo.-n (zsidótörvények, gettósítás, deportálás)
- 1EF A szovjet felszabadítás és megszállás
- 1TF Az ország háborús emberáldozata és anyagi veszteségei

- Az antiszemitizmus és a zsidókérdés Magyarországon
- TF tesztfeladat
- EF esszéfeladat

B) Pedagógiai módszerek

Disputa (kötött formájú vita)

- ◆ 1939. Lengyelország megtámadásához a magyar vasútvonalakat használhatják-e a németek?
- ◆ Megtámadjuk-e Jugoszláviát?
- ◆ Küldjünk-e hadüzenetet a Szovjetuniónak?
- ◆ Folytathat-e egy kis ország fegyveres semlegességet?

Kooperatív vita

(csoportok szószólói érvelnek)

- ◆ Ki bombázta Kassát?
- ◆ Miért volt érdeke a románoknak?
- ◆ Vagy a szlovákoknak?
- ◆ Vagy a németeknek?
- ◆ Vagy az oroszoknak stb.?

Tanulói kiselőadás

- ◆ **Forráskritikai kérdések**
- ◆ Lengyel menekültek befogadása
- ◆ Kiugrási kísérlet

Power Pointos bemutató, számítógépes prezentáció

- ◆ Erősen jobboldali portálokkal találkozók a tanuló: történelem.hu
nagymagyarország.hu
propatria.com
szentkoronaradio.com
- ◆ Fegyverek
- ◆ Romba dőlt ország/főváros
- ◆ Nyilasok
- ◆ II. világháborús emlékművek

Kooperatív tanulás – mozaik módszerrel

- ◆ Újvidéki vérengzés és bácskai bosszú – forrásfeldolgozás
- ◆ Don-kanyar – szemtanúk visszaemlékezései – forrásgyűjtemény
- ◆ „Kállay-kettős” – diplomáciai jelentések

Háborús bűnösök fiktív pere esküdtbírótság előtt – drámapedagógia

- ◆ Napi politikai aktuálisa lehet
- ◆ Jány Gusztáv rehabilitálása
- ◆ Teleki megítélése

Oktató CD-k használata

- ◆ II. világháború
- ◆ A holokauszt Magyarországon

Projekt munka

- ◆ A háttország helyzete
- ◆ Magyarország mint hadszíntér
- ◆ Mo. hadi és gazdasági felkészültsége
- ◆ Ellenállási mozgalom
- ◆ Embermentők
- ◆ Antológia: összeállítás háborúellenes írásokból
- ◆ Deportálások története – „Botlató kövek”

„Korabeli” újság szerkesztése

- ◆ **Megadott évszámra, megadott terjedelemben**
- ◆ **Hirdetések, reklámok szerepe**
- ◆ **Kormánypárti vagy ellenzéki**

Irodalmi részletek felhasználása

- ◆ Márai: Föld, föld

Tanóra a számítógépteremben vagy internetes házi feladat -

◆ **Böngészés vagy e-portfolió készítése**

- ◆ **Fegyverek**
- ◆ **Élet Észak-Erdélyben**
- ◆ **Munkaszolgálatosok**
- ◆ **Élet a gettóban**

Múzeumi óra

- ◆ **Lehetőleg tárlatvezetéssel**
- ◆ Hadtörténeti Múzeum
- ◆ HDKE
- ◆ Terror Háza
- ◆ Carl Lutz-emlékszoba
- ◆ Magyar Zsidó Múzeum

Emlékhelyek, emlékművek felkeresése

- ◆ Helyi világháborús emlékművek
- ◆ Cipők a Duna-parton
- ◆ Wallenberg, Lutz, Üvegház – mentők
- ◆ Helyi gettók, Mártír utcák, emléktáblák
- ◆ Helyi zsinagógák, temetők
- ◆ Az Emanuel Alapítvány Holokauszt-
emlékműve

Audiovizuális eszközök használata

- ◆ **Fiktív riportkészítés** pl. Bethlennel, Horthy Miklós feleségével
- ◆ **Fiktív híradó készítése** pl. a kiugrás napjáról
- ◆ **Ugyanarról az eseményről különböző tudósítások**, pl. D-day magyar kormányoldal, magyar ellenzék, gettóból, franciák